

UZASADNIENIE

A. J. została oskarżona o to, że w dniu 10 maja 2018 r. w Ł. prowadziła pojazd mechaniczny marki H. o wyróżniku (...) w ruchu lądowym, znajdując się w stanie nietrzeźwości potwierdzonym wynikami badań: g. 02:49 0,80 mg/l, 03:11 0,85 mg/l, 03:14 0,40 mg/l, 03:16 0,66 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu,

tj. o czyn 178a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2019 roku, w sprawie o sygn. akt IV K 837/18, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi:

- oskarżoną **A. J.-J.** uznał za winną popełnienia zarzuczonego jej czynu, czym wypełniła dyspozycję art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178a § 1 k.k. wymierzył jej karę 80 stawek dziennych grzywny, przyjmując, że wysokość jednej stawki równoważna jest kwocie 50 zł;
- na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonej zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat;
- na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonej świadczenie pieniężne w wysokości 5.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;
- na podstawie art. 63 § 4 k.k. na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczył oskarżonej okres zatrzymania prawa jazdy od 10 maja 2018 roku;
- zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa 400 zł tytułem opłaty oraz 70 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli prokurator oraz obrońca oskarżonej A. J. – J..

Prokurator na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 444 k.p.k. i art. 447 § 2 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej kary na niekorzyść oskarżonej A. J. – J..

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 4 k.p.k. wyrokowi powyższemu prokurator zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary grzywny w wysokości 80 stawek dziennych po 50 złotych każda oraz orzeczeniu zakazu prowadzenia pojazdów na najkrótszy możliwy okres 3 lat, podczas gdy właściwa analiza okoliczności sprawy wskazuje na to, że oskarżona prowadziła pojazd mechaniczny przekraczając ponad trzykrotnie dopuszczalną normę alkoholu w wydychanym powietrzu, pokonała w takim stanie znaczną odległość, poruszając się w mieście, co uzasadnia wymierzenie jej kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby oraz orzeczenie 4 lat zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w celu realizacji celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, funkcji represyjnej i ochronnej kary oraz potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

W konkluzji apelacji prokurator, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k., art. 437 § 1 i 2 k.p.k. i art. 456 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części orzeczenia dotyczącego kary orzeczonej w pkt. 1 i wymierzenie oskarżonej A. J. – J. – miejsce orzeczonej kary grzywny – kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 2 lat próby, wydłużenie okresu orzeczonego w punkcie 2 wyroku zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych do 4 lat oraz utrzymanie wyroku w mocy w pozostałej części.

Obrońca oskarżonej A. J. – J. na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k., art. 444 k.p.k. oraz art. 427 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej kary na korzyść oskarżonej.

Zaskarżonemu orzeczeniu obrońca oskarżonej zarzucił:

1. na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że oskarżona prowadząc działalność gospodarczą uzyskiwała dochód rzędu ok. 7.000 złotych miesięcznie, w sytuacji gdy kwota ta stanowiła miesięczny przychód oskarżonej, a więc kwotę, którą należy pomniejszyć o koszty prowadzonej działalności w celu ustalenia dochodu;
2. na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 5 § 2 k.p.k., polegające na tym, że sąd nie rozstrzygnął niedających się usunąć wątpliwości w sprawie dotyczących potwierdzonych wyników badań alkoholu w wydychanym powietrzu (0,85 mg/l o godz. 3:11, 0,40 mg/l o godz. 3:14) na korzyść oskarżonej, a poprzestał jedynie na stwierdzeniu, że uwzględnił istotny rozrzut wyników badań, w sytuacji, w której wobec braku możliwości ustalenia, czy wynik 0,85 mg/l był prawidłowy sąd winien był ustalić, że oskarżona miała 0,40 mg/l w wydychanym powietrzu, co powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie w niższym wymiarze zasadniczej kary orzeczonej wobec oskarżonej;
3. na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 4 k.p.k. rażąco niewspółmierność orzeczonej przez sąd kary grzywny, która miała miejsce w związku z niewłaściwym uwzględnieniem przez sąd pierwszej instancji okoliczności sprawy wiążących się z dyrektywami wymiaru kary jak i biorąc pod uwagę orzekane kary przez sądy powszechne w sprawach o podobnym stanie faktycznym i okolicznościach;
4. na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k. poprzez niewskazanie przez sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku powodów, którymi sąd kierował się wymierzając oskarżonej karę grzywny w takiej a nie innej wysokości, co uniemożliwiło odtworzenie i weryfikację procesu myślowego sądu, przy poprzestaniu przez sąd na ustaleniu, że kara grzywny w tej właśnie, a nie innej wysokości spełni cele prewencji indywidualnej i generalnej.

W konkluzji apelacji obrońca oskarżonej A. J. – J., na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonej kary grzywny w wysokości 40 stawek dziennych grzywny, przyjmując, że wysokość jednej stawki równoważna będzie kwocie 30 złotych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelacja prokuratora częściowo zasługuje na uwzględnienie, zaś apelacja obrońcy oskarżonej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Przeprowadzając kontrolę instancyjną przedmiotowej sprawy należało stwierdzić, że sąd rejonowy w sposób rzetelny i kompetentny zebrał materiał dowodowy, wnikliwie go rozważył, a stanowisko swoje wszechstronnie i wyczerpująco uzasadnił.

Ustalenia faktyczne dokonane przez sąd meriti mieszczą się w ramach swobodnej oceny dowodów i pozostają pod ochroną art. 7 k.p.k. Zostały one bowiem poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy całokształtu okoliczności sprawy, stanowiły wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonej oraz były logicznie i wyczerpująco, z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, uargumentowane w pisemnych motywach wyroku.

Sąd rejonowy przeprowadził szczegółową analizę zgromadzonych dowodów odnosząc się do okoliczności mogących stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Precyzyjnie wskazał też na przesłanki dokonanej oceny dowodów. Tok rozumowania sądu rejonowego przedstawiony w pisemnych motywach wyroku jest czytelny i poprawny logicznie, nie zawiera sprzeczności i dwuznaczności, a wywiedzione wnioski oparte zostały w całości na wynikających z materiału dowodowego przesłankach. Uzasadnienie skarżonego wyroku zaś odpowiada wymogom statuowanym w przepisach prawa karnego procesowego, jest w pełni logiczne, zupełne oraz niezawierające wewnętrznych sprzeczności, które uniemożliwiałyby jego kontrolę instancyjną.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazała na brak jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia naruszenia, wyrażonej w art. 5 § 2 k.p.k., zasady in dubio pro reo, której naruszenie zarzucił we wniesionej apelacji obrońca oskarżonej A. J. – J.. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 września 2013 roku (sygn. akt II KK 223/13) wskazał, iż „reguła z art. 5 § 2 k.p.k. nie może być wykorzystywana do uproszczonego traktowania wszelkich wątpliwości zachodzących w procesie. Zasada tłumaczenia wątpliwości na korzyść oskarżonego nie polega bynajmniej na obowiązku automatycznego wyboru najkorzystniejszej wersji wynikającej z wyjaśnień i zeznań o niejednakowej treści. Nie jest więc sprzeczny z tą zasadą wybór wersji mniej korzystnej, oczywiście znajdującej oparcie w dowodach, jeżeli w przeciwieństwie do korzystniejszej, właśnie one pasują do obrazu zdarzenia jako logiczne i zgodne z doświadczeniem życiowym dopełnienie, gdy pozostałe elementy zdarzenia nie są w ogóle kwestionowane” (opubl. na stronie internetowej Sądu Najwyższego – sn.pl), w tym samym postanowieniu Sąd Najwyższy wskazał ponadto, że „w sytuacji, gdy konkretne ustalenie faktyczne zależne jest od dania wiary tej lub innej grupie dowodów, nie można mówić o naruszeniu zasady in dubio pro reo”. Z całą mocą należy podkreślić, że dla oceny zasadności zarzutu naruszenia zasady wyrażonej w art. 5 § 2 k.p.k. nie mają znaczenia podnoszone w apelacji wątpliwości strony postępowania, co do ustaleń poczynionych w sprawie. Bez znaczenia pozostają odmienne od sądu zapatrywania strony procesowej na daną okoliczność. Istotnym jest tylko, czy sąd orzekający w sprawie rzeczywiście takowe wątpliwości powziął, których wobec braku możliwości usunięcia, nie rozstrzygnął na korzyść oskarżonego. Tylko w takiej sytuacji dochodzi bowiem do złamania jednej z naczelnych zasad postępowania karnego, nakazującej rozstrzyganie niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego. W innym przypadku – gdy sąd rozstrzygając wątpliwości daje wiarę tej bądź innej grupie dowodów, nie można mówić o naruszeniu zasady in dubio pro reo, a jedynie o korzystaniu przez orzekający sąd z jednej ze swoich podstawowych prerogatyw – swobodnej oceny dowodów. Z taką sytuacją sąd odwoławczy zetknął się w niniejszym postępowaniu – to strona postępowania dostrzeża wątpliwości związane z ustaloną przez sąd meriti zawartością alkoholu w wydychanym powietrzu stwierdzoną u oskarżonej A. J. – J., których to wątpliwości sąd pierwszej instancji nie powziął i – z analizy zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż – powziąć nie powinien. W świetle powyższych rozważań nie może być zatem mowy o naruszeniu w niniejszym postępowaniu przez sąd meriti zasady wyrażonej w art. 5 § 2 k.p.k. Wskazać bowiem należy, iż obrońca oskarżonej zauważa jedynie dwa skrajne pomiary – kiedy u oskarżonej stwierdzono stężenie na poziomie 0,85 mg/l (o godz. 3:11) oraz na poziomie 0,40 mg/l (o godz. 3:14), niebiorąc w ogóle pod uwagę, że pomiary były cztery, a nie dwa – u oskarżonej stwierdzono również stężenie na poziomie 0,80 mg/l (o godz. 2:49) oraz na poziomie 0,66 mg/l (o godz. 03:16). Wynik na poziomie 0,40 jest zatem na tyle skrajnie odbiegającym od trzech pozostałych, że musi być traktowany w kategoriach błędu pomiaru, a nie wątpliwości co do poziomu stężenia alkoholu w wydychanym przez oskarżoną powietrzu, której to wątpliwości nie da się usunąć. Oczywiście sąd rejonowy wziął pod uwagę duży rozstrzał pomiędzy poszczególnymi pomiarami i uwzględnił go oceniając stopień winy i społecznej szkodliwości czynu, jednakże rozstrzał ten nie może per se powodować przyjmowanie przez sąd meriti wersji najkorzystniejszej dla oskarżonej – iż stężenie alkoholu stwierdzone u niej tempore criminis kształtowało się na najniższym ze stwierdzonych poziomów (tj. 0,40 mg/l), zwłaszcza gdy weźmie się pod uwagę pozostałe trzy pomiary, które nie odbiegają od siebie znacząco i potwierdzają, że oskarżona znajdowała się w fazie eliminacji alkoholu.

Sąd odwoławczy nie dopatrywał się w niniejszej sprawie tego rodzaju uchybień, które skutkowałyby uniewinnieniem oskarżonej A. J. - J. od popełnienia zarzucanego jej czynu przestępczego albo koniecznością uchylecia wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wskazać natomiast należy, iż orzeczenie o środku karnym zawarte w zaskarżonym wyroku, w ocenie sądu odwoławczego, wymaga zmiany. Sąd rejonowy wymierzył bowiem oskarżonej środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat, który to środek karny nosi znamiona rażąco niewspółmiernie łagodnego w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. i który nie odpowiada dyrektywom wymiaru kary określonym w art. 53 k.k.

W utrwalonym orzecznictwie wskazuje się, że „rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k., zachodzi wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica (dysproporcja) pomiędzy sumą kar zasadniczych i środków

karnych orzeczonych przez sąd I instancji a karą jaką należałoby sprawcy wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw sądowego wymiaru kary określonych w art. 53 k.k. Ma to miejsce zatem wówczas, gdy orzeczona kara nie uwzględnia należyście stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celów kary w zakresie jej społecznego oddziaływania i celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie ma osiągnąć w stosunku do skazanego. Praktycznie zachodzi zaś wtedy, gdy orzeczona kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy - innymi słowy, gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 września 2010 roku, sygn. akt II AKa 266/10, opubl. LEX nr 686862).

Kontrola instancyjna skarżonego rozstrzygnięcia przez sąd odwoławczy pozwoliła na stwierdzenie, iż w niniejszej sprawie sąd pierwszej instancji nie kierował się w pełni zasadami i dyrektywami sędziowskiego wymiaru kary określonymi w art. 53 k.k., wymierzając bowiem środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat wymierzył środek karny, który jest nieadekwatnym do wagi popełnionego czynu oraz stopnia winy A. J. – J.. Biorąc bowiem pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy – w tym m.in. fakt, iż oskarżona przejechała znaczny odcinek drogi (z miejsca zamieszkania przy ul. (...) do skrzyżowania ulic (...) jest około 7 km), znajdując się pod wpływem alkoholu co najmniej dwukrotnie przekraczającym określony przez przepisy stan nietrzeźwości zastosowanie przez sąd meriti zakazu prowadzenia pojazdów na najkrótszy możliwy okres – 3 lat uznać należało za zbyt łagodny. Dla orzeczenia środka karnego adekwatnego do popełnionego przestępstwa, sprawiedliwego w społecznym odczuciu – koniecznym było zatem podwyższenie jego wymiaru do 4 lat.

Jednocześnie wskazać należy, iż sąd pierwszej instancji orzekł wobec oskarżonej środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych ograniczając go do ruchu lądowego, co uznać należało za nieuzasadnione – zgodnie bowiem z treścią art. 42 § 2 k.k. sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju – brak jest w niniejszej sprawie podstaw do zawężania orzeczonego zakazu jedynie do ruchu lądowego, stąd też sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok w tym zakresie, stwierdzając, iż zakaz dotyczy wszelkich pojazdów mechanicznych, a nie wyłącznie pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym.

Jednocześnie wskazać należy, iż brak jest podstaw by zgodzić się z prokuratorem wnoszącym w apelacji o zmianę orzeczonej wobec oskarżonej kary grzywny na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Wskazać bowiem należy, iż orzeczenie w miejsce kary grzywny, która stanowi istotną i zauważalną dla oskarżonej dolegliwość, spełniając cele wymierzanej kary, kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby doprowadzi do sytuacji, w której oskarżona będzie mogła odnieść wrażenie, iż w istocie uniknęła odpowiedzialności za popełnione przestępstwo. W ocenie sądu odwoławczego uwzględnienie wszystkich okoliczności sprawy uzasadnia stwierdzenie, iż kara grzywny w rozmiarze 80 stawek dziennych przy przyjęciu jednej stawki w kwocie 50 złotych jest karą adekwatną, uwzględniającą wszystkie dyrektywy sędziowskiego wymiaru kary i nie nosi ona znamion kary rażąco niewspółmiernej w rozumieniu przepisu art. 438 pkt 4 k.p.k. Również w tym aspekcie nie sposób zgodzić się z obrońcą oskarżonej, iż kara ta jest zbyt surowa, gdyż sąd meriti określając wysokość jednej stawki nie wziął pod uwagę sytuacji materialnej oskarżonej – z takim twierdzeniem skarżącego nie sposób się bowiem zgodzić. Oskarżona, przesłuchiwana na etapie postępowania przygotowawczego (w dniu 16 maja 2018 roku – k. 12v) sama podała, iż jej dochód miesięczny to około 7.000 złotych netto, na żadnym etapie toczącego się postępowania nie zanegowała następnie, że jej dochód faktycznie tyle wynosi. Kara wymierzona jej przez sąd meriti uwzględnia zatem okoliczności podawane przez A. J. – J.. Wymierzona oskarżonej kara grzywny nie przekracza średniego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w gospodarce i jest realna do uiszczenia przez A. J. – J..

W tym stanie rzeczy, mając na względzie podniesione wyżej okoliczności, Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 4 k.p.k., częściowo uwzględniając wniesioną przez prokuratora apelację na niekorzyść oskarżonej, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że ustalił, iż orzeczony wobec oskarżonej zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych dotyczy wszelkich pojazdów mechanicznych, a nie wyłącznie pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym oraz przedłużył okres orzeczonego zakazu do 4 lat, w pozostałej części utrzymując powyższy wyrok w mocy jako odpowiadający prawu.

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od oskarżonej A. J. – J. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 420 złotych tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.